

Postadres Postbus 8456, 1005 AL Amsterdam

Aan de voorzitter en de leden van de vaste commissie voor
Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking
in de Tweede Kamer

Bezoekadres
Houttuinlaan 3
3447 GM Woerden

Postadres
Postbus 8456
1005 AL Amsterdam

T 0900 3 300 300
I fnv.nl

Datum
10 maart 2015

Ons kenmerk
CP/ hc

Onderwerp
Algemeen Overleg van 11 maart 2015
inzake TTIP

Uw kenmerk

Telefoonnr.
020 58 16 557

E-mail
catelene.passchier@vc.fnv.nl

Geachte dames en heren,

Op woensdag 11 maart heeft u een Algemeen Overleg met de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, mevrouw Ploumen, ter voorbereiding op de Europese Raad Buitenlandse Zaken.

Op de agenda voor dit overleg staat o.a. de kabinetsreactie op het rapport '*The Trans-Atlantic Trade and Investment Partnership: European disintegration, unemployment and instability*' door Jeronimo Capaldo van het Global Development Institute van de Tufts University.

De FNV wil op dit punt graag het volgende onder uw aandacht brengen:

De FNV maakt zich grote zorgen over de gevolgen voor Nederlandse werknemers van de handels- en investeringsverdragen die de EU wil afsluiten met de VS en met Canada, respectievelijk door middel van TTIP en CETA. Door deze verdragen zouden de economische groei en de werkgelegenheid in Europa, Canada en de VS toenemen. De FNV betwijfelt dat en vreest zelfs dat er in Europa banen door zouden kunnen verdwijnen. De brief van het kabinet in reactie op het rapport van de heer Capaldo heeft de FNV op dit punt niet gerustgesteld, in tegendeel.

Verder ziet de FNV grote bezwaren in het gebrek aan garanties voor werknemersrechten, de voorstellen met betrekking tot een apart arbitrage mechanisme voor buitenlandse investeerders (ISDS), de gevolgen voor publieke diensten en het gebrek aan transparantie en democratische controle op het proces van onderhandelingen.

Datum
10 maart 2015
Ons kenmerk

Pagina('s)
2 van 1

De FNV spreekt zich uit tegen de totstandkoming van internationale handelsverdragen als TTIP en CETA (en ook het ontwerp TISA verdrag over handel in diensten, dat in deze brief buiten beschouwing wordt gelaten). Dit soort handelsverdragen zou alleen tot stand moeten komen als voldaan is aan een aantal cruciale voorwaarden. Hierbij sluit de FNV nauw aan bij de eisen die ook door de internationale en Europese vakbeweging zijn gesteld. Zo lang dermate grote vraagtekens bestaan over de – mogelijk zeer negatieve - sociale, economische en juridische effecten en de garanties van fundamentele werknemersrechten is het onverantwoord verder te onderhandelen. Om al deze redenen is de FNV van opvatting dat de onderhandelingen over TTIP dienen te worden opgeschort en het CETA verdrag niet zou moeten worden geratificeerd.

De FNV vraagt u om de Nederlandse regering op te roepen om de fundamentele bezwaren van de vakbeweging en andere maatschappelijke organisaties mee te nemen in haar besprekingen over dit onderwerp op Europees niveau.

Hieronder licht de FNV kort haar belangrijkste bezwaren toe:

1. De positieve werkgelegenheidsprognoses zijn onrealistisch

De FNV ziet haar zorgen over de gevolgen voor de werkgelegenheid bevestigd in het kritische rapport van de heer Capaldo. Hierover zijn ook vragen gesteld vanuit de Tweede Kamer. De antwoorden van de minister op vragen vanuit uw Kamer hierover, alsmede de brief van het kabinet van 28 januari jongstleden met een uitgebreidere reactie, hebben de FNV verre van gerustgesteld.

De minister is kritisch over de aannames van Capaldo, en wil zijn conclusies dus niet onderschrijven, maar bevestigt tegelijkertijd dat de tot nu toe door de EU en de Nederlandse regering gebruikte modellen **geen effecten op de totale werkgelegenheid kunnen berekenen**. Daarmee komen alle voorspellingen over de voordelen van het afsluiten van TTIP op losse schroeven te staan!

De voorstanders van TTIP zeggen economische groei en banen te verwachten. Zoveel zelfs dat TTIP ons kan helpen uit de crisis te komen. De Europese Commissie voorspelt een miljoen extra banen in Europa en door prijsdalingen een koopkrachtgroei tot €600 per jaar voor een gezin van 4 personen. Minister Ploumen verwachtte een jaar geleden 1,4 tot 4,1 miljard Euro extra voor Nederland¹, en bevestigt nu opnieuw deze positieve verwachting. Dat klinkt goed, maar de FNV vindt deze cijfers niet geloofwaardig. Bij deze voorspellingen is uitgegaan van de meest positieve en onwaarschijnlijke scenario's. De banen en groei zouden ook pas op langere termijn en over een langere periode gerealiseerd worden

¹ Brief aan de Tweede Kamer 22 april 2014

Datum
10 maart 2015
Ons kenmerk

Pagina('s)
3 van 1

Nu bovendien blijkt dat er diverse onderzoeken zijn waarvan de conclusies elkaar tegenspreken, is er alle reden om **pas op de plaats te maken en eerst te zorgen voor beter onderbouwde gegevens**, die niet alleen algemene arbeidsmarkt effecten in beeld brengen, maar ook toegespitste effecten voor sectoren, zodat duidelijk wordt wie de eventuele winnaars en verliezers zullen zijn.....

Misschien kunnen daar waar het Nederlandse bedrijfsleven sterk is nieuwe kansen ontstaan, maar er zullen vele andere Nederlandse bedrijven zijn die het tegen de Amerikaanse concurrentie zullen afleggen. De FNV wil een veel betere analyse en een impact assessment per sector van de gevolgen, en wil ook weten of en zo ja welke maatregelen dit kabinet - dan wel de EU - in petto heeft om de gevolgen van eventuele veranderingen op te vangen.

De FNV vindt bovendien dat juist andere maatregelen, zoals een robuust investeringspakket, nodig zijn om Nederland uit de crisis te helpen. Zelfs de door de voorstanders berekende positieve effecten zijn relatief beperkt!

2. Bescherming van werknemersrechten is niet gegarandeerd

Handel en buitenlandse investeringen moeten niet alleen grote bedrijven ten goede komen, maar zouden moeten bijdragen aan de welvaart van iedereen. Werknemersrechten zouden gegarandeerd moeten zijn, zowel voor de Europese werknemers als voor werknemers in de VS. In de VS zijn werknemersrechten echter veel minder goed beschermd dan in Europa. De FNV vreest dat er zonder harde garanties een negatieve druk op de Europese rechten zou kunnen uitgaan.

De fundamentele ILO normen horen bij de basisregels van de EU en alle 28 landen van de Europese Unie hebben ze geratificeerd. De VS heeft maar 2 van de 8 fundamentele ILO verdragen getekend, waaronder het verdrag tegen de ergste vormen van kinderarbeid. En zelfs dat is onvoldoende in wetgeving omgezet. De verdragen over vakbondsvrijheid en collectieve onderhandeling worden in de VS ernstig geschonden. Dit kan leiden tot situaties van oneerlijke concurrentie met Amerikaanse bedrijven die werknemers onderbetalen en uitbuiten, hetgeen vervolgens weer kan leiden tot een neerwaartse spiraal in Europa.

TTIP zou juist een "gouden standaard" moeten zijn op het gebied van werknemersrechten. Dat kan alleen als deze stevig verankerd zijn in het Verdrag en wel zo dat ratificatie en implementatie van de fundamentele ILO normen is gegarandeerd en 'decent work' een van de doelstellingen is. Op naleving hiervan zou hetzelfde bindende toezicht moeten zijn als op de andere verdragsvoorwaarden.

De Nederlandse regering en de onderhandelaars van de Europese Commissie zeggen de fundamentele normen in TTIP te willen opnemen. Minister Ploumen zegt zelfs dat TTIP een voorbeeld Verdrag op dat gebied kan zijn. Maar tussen de regels door klinkt de verwachting dat de VS dat niet willen..... en waar blijven dan de garanties?

Er zijn uiteraard ook andere standaarden waaraan de FNV wil vasthouden. De FNV is tegen harmonisatie “naar beneden” van regels die de veiligheid van werknemers en consumenten beschermen. Ook voor milieustandaarden en voedselveiligheid is alleen harmonisatie “naar boven” acceptabel en gewenst.

3. Investor State Dispute Settlement (ISDS) mechanisme is gevaarlijk en overbodig

Heel expliciet keert de FNV zich tegen het zogenaamde Investor State Dispute Settlement Mechanism (ISDS), zowel in TTIP als in CETA, dat buitenlandse bedrijven toegang geeft tot een apart arbitrage systeem. Ze kunnen daar een overheid aanklagen wanneer deze een besluit neemt waarvan het bedrijf schade ondervindt en hoge schadeclaims indienen. Ook als dat een democratisch genomen besluit is, bedoeld om bijvoorbeeld het milieu of werknemersrechten te beschermen.

Ook de Europese Commissie vindt de huidige praktijk te ver gaan en de minister heeft onlangs aangegeven na te denken over een alternatief arbitrage mechanisme..

Om diverse redenen kan de FNV zich hier niet in vinden. De belangrijkste is, dat Europa en de VS beiden ontwikkelde rechtsstaten zijn. De FNV heeft het volste vertrouwen in het Nederlandse rechtssysteem en wil niet dat er een aparte, laat staan hogere, rechtsgang wordt gecreëerd waartoe Nederlandse bedrijven of Nederlandse burgers geen toegang hebben. Als een Nederlandse overheid een (buitenlands) bedrijf onheus behandelt is daartegen voldoende rechtsbescherming en zal de rechter de belangen van deze onderneming tegen andere belangen afwegen. De FNV ziet ISDS en andere vergelijkbare alternatieven als een onnodige en onwenselijke ondermijning van dit systeem en discriminerend t.a.v. Nederlandse bedrijven.

4. Publieke dienstverlening mag niet onder druk komen te staan

Sommige sectoren zullen meer dan andere de gevolgen van de handelsverdragen ondervinden. Speciale aandacht wil de FNV voor de publieke sector Deze moet volgens de FNV volledig buiten de onderhandelingen blijven. Daarbij gaat het naast onderwijs, ook om gezondheidszorg, water, post en openbaar vervoer. De regulering van de financiële sector, die nodig is om de herhaling van de financiële crisis te voorkomen, mag niet worden aangetast of ondermijnd. Ook moet het mogelijk blijven om de privatisering van publieke diensten terug te draaien, als daartoe democratisch wordt besloten.

Ook vanuit andere sectoren is aangegeven dat men buiten de werkingssfeer van een eventueel TTIP verdrag zou moeten blijven (agrarische sector, zeescheepvaart), vanwege de specifieke kenmerken en risico's van de sector.

Datum
10 maart 2015
Ons kenmerk

Pagina('s)
5 van 1

5. Maximale transparantie en democratische controle is noodzakelijk

De FNV heeft verder – net als andere vakbonden en NGO's- veel kritiek op het geheimzinnige karakter van de onderhandelingen. De Europese Commissie heeft na deze kritiek wel meer informatie op de website geplaatst, maar dat is niet voldoende voor het waarborgen van democratische beïnvloeding en besluitvorming.

De FNV verzoekt u haar opvattingen bij uw beraadslagingen te betrekken.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Catelene Passchier', enclosed in a thin black rectangular border.

Catelene Passchier
Vicevoorzitter FNV

Cc de Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, mevr. E.M.J. Ploumen